

DRAGOSTE ȘI PORUNCĂ

CATEHEZE PENTRU POSTUL ADORMIRII MAICII DOMNULUI
SCRISE CU BINECUVÂNTAREA ÎNALTPREASFINȚITULUI
ARHIEPISCOP ȘI MITROPOLIT ANDREI AL CLUJULUI,
MARAMUREȘULUI ȘI SĂLAJULUI

PR.LIVIU VIDICAN-MANCI

CLUJ-NAPOCA
2015

Porunca 1

Cateheza 1

Porunca 1: „Să ascultăm cu evlavie Sfânta Liturghie în fiecare duminică și sărbătoare”, în varianta Sf. Petru Movilă: „A ne ruga lui Dumnezeu cu zdrobire și smerirea inimii și să luăm parte la slujbele Bisericii în fiecare duminică și în zilele de sărbătoare, adică să ascultăm Utrenia, Liturghia, Vecernia și Cuvântul de învățatură”.

¹ „Și întru aceasta știm că L-am cunoscut, dacă păzim poruncile lui. Cel ce zice: L-am cunoscut, dar poruncile Lui nu le păzește, mincinos este și întru el adevărul nu se află” (I Ioan 2, 3-4). În postul Maicii Domnului din 2014, am vorbit despre poruncile date de Dumnezeu pe Muntele Sinai, în Postul Nașterii Domnului despre importanța slujbelor Bisericii, iar, în Postul Paștelor, despre „despățimire”. Am avut posibilitatea să constatăm că Dumnezeu se „ascunde” în poruncile Sale și că geniul Bisericii învață de veacuri adevărul despățimirii prin Sfintele Slujbe.

Și în acest post, binecuvântat de Maica Domnului, cu harul Bunului Dumnezeu, vom insista pe rolul curățitor, purificator al poruncii, pe realitatea duhovnicească pe care o descoperă ochiului duhovnicesc respectarea acesteia. În întâlnirile noastre vom pătrunde în cele mai variate domenii ale teologiei: liturgică, morală, dogmatică, drept bisericesc, întrucât aceste porunci, 9 la număr, caută să-l învețe pe om cum să trăiască mai aproape de Hristos, deci de Adevăr, dar și cum să-și stabilească legăturile cu semenii săi, comunitatea euharistică și cu ierarhia bisericească.

² Astăzi vom încerca să înțelegem mai bine prima poruncă bisericească.

³ În această cateheză ne propunem câteva obiective, pornind de la următoarele întrebări: Care este datoria față de Biserică a celui ce a primit Taina Sf. Botez? Ce înseamnă a asculta Sf. Liturghie și Sfintele Slujbe? Cum trebuie să ne comportăm în biserică și cum e potrivit să ne rugăm?

Înainte de toate să deschidem „Mărturisirea de credință” a Sf. Petru Movilă și să citim porunca întâi: 1. „A ne ruga lui Dumnezeu cu zdrobire și umilința inimii și a plini rânduiala Bisericii în toate Duminicile și sărbătorile, adică a asculta Utrenia, Liturghia, Vecernia și Cuvântul de învățatură/predica”. În catehismele moderne

---

¹ I. Pregătirea apercetivă/Introducerea

² II. Anunțarea Temei

³ III. Tratarea Temei

această poruncă este sintetizată astfel: „Să ascuți cu evlavie Sfânta Liturghie în fiecare duminică și sărbătoare”.

„Rugați-vă neîncetat”

Sfântul Pavel ne îndeamnă „Rugați-vă neîncetat” (1 Tes. 5, 17), fapt ce arată importanța rugăciunii pentru câștigarea și menținerea omului duhovnicesc. Prin urmare, prima datorie a creștinului este să se roage; să se roage în particular, dar mai ales în comun. Sfânta Liturghie este cea mai importantă slujbă la care poate participa creștinul, rugăciunea în comun ajunsă la forma desăvârșită, e lucru bine știut acesta. Dar, participarea nu e suficientă, trebuie o participare activă. Sfântul Nicolae Cabasila spunea că „săvârșirea Sfintei Liturghii are ca obiect prefacerea darurilor de pâine și vin în dumnezeiescul Trup și Sânge, iar ca scop, sfințirea credincioșilor, care, prin acestea, dobândesc iertarea păcatelor și moștenirea Împărăției cerurilor; iar mijloacele care pregătesc și înlesnesc împlinirea acelui efect și acelui scop, sunt rugăciunile, cântările, citirile din Sfânta Scriptură și, în general, toate cele ce se săvârșesc și se rostesc, cu sfântă rânduială, înainte și după sfințirea darurilor” (Sf.Nicolae Cabasila, Tâlcuirea Dumnezeieștii Liturghii).

Să ascultăm cu inima

A asculta presupune a fi atent la ceea ce se rostește, a urma sfatul ce ți se dă. Deci a asculta nu presupune o simplă prezență fizică, trupească, o prezență de formă, o simplă auzire, ci o prezență de fond, adică o auzire duhovnicească. Participarea activă se face într-un fel anume.

Imagina vameșului care se smerește și se roagă cu lacrimi în ochi în templu (Luca 18, 10 s.u), vine în sprijinul înțelegerii expresiilor „cu umilință” și „zdrobire de inimă”, dar, mai ales, vine cu răspunsul la întrebarea: „Ce vrea Dumnezeu de la noi, atunci când ne rugăm?”. Doar în smerenie poate fi trăită Sfânta Liturghie, doar în umilință și cu inimă zdrobită se poate intra în comuniune cu Hristosul euharistic. Cu alte cuvinte, intrarea creștinului în biserică nu e o simplă intrare, care se sfârșește prin rostirea rugăciunilor personale; concentrarea ar trebui să aibă un crescendo dependent de fiecare pas pe care-l facem în Sfânta Liturghie: „Când intrați, să aveți cunoștința deplină a faptului că mergeți să Îi vorbiți lui Dumnezeu și că, din clipa în care intrați, stați cu adevărat înaintea Lui (...) Atunci când intrăm în biserică trebuie ca foarte grabnic să izbutim să ne liniștim cu totul și să urmărim, așa zice, chiar dacă nu e corect, **concentrarea minții noastre**” (Arhim.Emilianos Simonopetritul, Tâlcuiri la Sfintele Slujbe, Pregătirea pentru slujbă)

Dar, este, oare, suficientă ascultarea atentă? Ea este doar o etapă. Sfânta Liturghie, așa cum a păstrat-o Sf.Biserica, are două părți, „Liturghia cuvântului” și „Liturghia euharistică”, ultima din ele era permisă doar celor botezați și conștienți de valoarea și importanța împărtășirii cu Trupul și Sângele Domnului.

Să fim prezenți cu trupul și sufletul

Este de ajuns simpla noastră prezență în biserică?

La biserică suntem chemați toți. Faptul că participăm în fiecare duminică și sărbătoare, nu e ceva lăudabil, e o datorie minimală a creștinului, dar, pentru creștinul de astăzi, poate fi considerat și ca ceva lăudabil. Pe lângă această participare spre împărtășirea cu Hristos, creștinul ar trebui să fie cu atenția îndreptată și asupra unor aspecte ce privesc forma prezenței sale: locul unde se așează, modul cum stă în biserică, modul cum se roagă, felul cum se îmbracă, ora la care vine la slujbă.

- a) Unde ar trebui să ne așezăm în biserică? Ordinea, disciplina ține de finețea spiritului uman. În Biserica Ortodoxă vom întâlni două tradiții conform cărora creștinii se așează în biserică. Prima este inspirată din cultul iudaic, bărbații stau în Naos (în fața altarului), iar femeile în pronaos (la intrarea în locașul de cult); după cealaltă tradiție, bărbații stau în partea dreaptă (față în față cu icoana Mântuitorului), și femeile în partea stângă (față în față cu icoana Maicii Domnului). Motivul acestei așezări este unul duhovnicesc și ține de căutarea liniștii și înlăturarea ispitei.
- b) Cum ar trebui să ne poziționăm în biserică? În primul rând să avem o poziție cuviincioasă, să îngenunchem doar atunci când o impune rugăciunea, să ne așezăm discret, într-un loc unde să ne putem ruga, și să nu-i tulburăm pe ceilalți cu mișcări nepotrivite pentru sfântul locaș.
- c) Când suntem în biserică, unde intră și alți creștini să se roage, suntem atenți să rostim rugăciunea personală (dacă ajungem la biserică înainte de începerea slujbei) în gând, nu șoptit, nici cu voce tare. S-ar putea ca din această cauză să distragem atenția celorlalți de la rugăciune. În timpul slujbei nu repetăm cuvintele preotului, ecteniile și rugăciunile rostite de acesta, ci doar ceea ce ține de noi, adică răspunsurile rânduite credincioșilor: „Doamne miluiește; Preasfântă Născătoare de Dumnezeu ....” și alte cântări ale Sf.Liturghii.
- d) În ce privește ținuta, trebuie să știmă că la biserică încercăm să ne îmbrăcăm decent. Nu trebuie să fim preocupați de haină, decât în măsura în care aceasta să fie curată. Femeile e bine să-și țină capul acoperit, întrucât podoaba capilară

poate constitui o ispită pentru unii credincioși, să nu se machieze strident, să evite parfumurile, hainele provocatoare și indecente.

e) Deși, ceea ce spunem, acum ține de idealul creștin, ar fi bine ca fiecare ortodox să fie prezent la biserică de la ora Utreniei și până la sfârșitul Sfintei Liturghii. Dacă, totuși, nu putem ajunge de dimineată la Utrenie, atunci măcar de la începutul Sf.Liturghii (în majoritatea bisericilor aceasta începe la ora 10.00.)

Dacă vom fi atenți la toate aceste aspecte atunci ne va fi mai ușor să ne rugăm cu zdrobire de inimă, cu umilință, vom fi eliberați de judecata celorlalți (fiind îmbrăcați cuviincios, așezați la locul nostru, la timp la slujbă, nu vom mai da motiv de clevetire din partea semenilor noștri și nici noi nu ne vom gândi la ce vor spune despre noi când vom intra în biserică). Sfânta Liturghie este cea mai importantă slujbă la care participăm duminica și în sărbători. În ea îl avem pe Hristos și cu această conștiință trebuie să mergem acolo, că Îl întâlnim chiar pe Hristos.

⁴Revenind asupra celor expuse ne putem întreba, care au fost cele mai importante puncte ale acestei întâlniri? Ce ne transmite prima poruncă bisericească?

Aceasta subliniază: a) Rolul participării la slujbe este rugăciunea spre mântuirea sufletelor; b) participarea la Sfintele Slujbe duce la adevărata ascultare; c) ascultarea creștinului e o ascultare activă, ce pătrunde sufletul și ajută la stăpânirea minții; d) creștinul trebuie să poarte permanent grija unei ținute decente în locașurile de cult.

⁵Această lege bisericească e bine să o punem în legătură cu porunca a IV-a dată lui Moise: „Adu-ți aminte de ziua odihnei, ca s'o sfințești. Șase zile să lucrezi; în ele fă-ți toate treburile, dar ziua a șaptea este odihna Domnului, Dumnezeului tău; în ea să nu faci nici o muncă...fiindcă'n șase zile a făcut Domnul cerul și pământul, marea și toate cele ce sunt într'insele, iar în ziua a șaptea S'a odihnit. De aceea a binecuvântat Dumnezeu ziua a șaptea și a sfințit-o” (Ieș. 20, 8-11). Fiecare moment în care participăm la Sf.Liturghie e o jertfă adusă pentru noi în fața lui Dumnezeu.

⁶Intrarea noastră în biserică pentru a ne ruga, chiar și atunci când știm și simțim că nu avem concentrarea necesară, poate fi de mare ajutor: „A spus bătrânul: „Cel care intră în locul unde se vinde mir, chiar dacă nu cumpără nimic, se împărtășește pe deplin de mireasmă. Așa și cel care stă în preajma părinților:

---

⁴ IV.Recapitularea

⁵ V.Asocierea

⁶ VI.Generalizarea

dacă vrea să lucreze, aceștia îi arată calea smereniei. Iar aceasta i se face zid împotriva năvălirii diavolilor”. (Sf.Macarie Egipteanul, PSB-sn, 12). Ascultând slujbele îi ascultăm pe înșiși autorii lor, oameni sfinți și binecuvântați de Dumnezeu. Auzind permanent cuvinte sfinte și noi ne vom putea sfinții și participând la Cina Euharistică comunicăm cu întreaga Biserică.

7Câți dintre noi nu intră în biserică doar de formă? Câți dintre noi nu-și lasă mintea să zburde fără a face efortul de a o opri? E important să vedem în porunca aceasta invitația Bunului Dumnezeu prin Biserică la o comuniune deplină cu El. Prin Liturghie, slujbe și Taine suntem invitați la viață, suntem invitați la cunoașterea cea adevărată, la etapa de sus a vieții duhovnicești.

Chiar dacă unii sugerează că a merge la biserică este nepotrivit pentru omul modern, creșterea practicilor religioase, străine de duhul adevărat, sugerează ideea că vidul spiritual din om, dacă nu e umplut cu rugăciunea cea adevărată, cu Sf.Liturghie, el este umplut cu așa zisele tehnici de meditație orientală.

Noi, la Sf.Liturghie, să nu mergem pentru că e la modă sau nu, să mergem cu gândul la cea mai importantă întâlnire din timpul săptămânii, la întâlnirea cu Hristos.

---

7 VI.Actualizarea/Încheierea

Porunca a II-a

Cateheza 2

Porunca a 2-a: „Să ținem posturile de peste an”, în varianta Sf.Petru Movilă: „Să ținem toate posturile de peste an” iar în varianta Petru Movilă: „A păzi în tot anul cele patru posturi hotărâte și anume; postul înainte de praznicul Nașterii lui Hristos (care începe la 15 noiembrie), postul ce Mare al Patruzecimii, sau al Paștelui, cel al Sfinților Apostoli și cel înaintea praznicului Adormirii Maicii Domnului. Afară de acestea, miercurile și vinerile de peste an (afară de cele din săptămâna luminată, din cea după praznicul Rusaliilor, din cea a fiului rătăcit, din săptămâna albă și din timpul de la Naștere până la Botezul Domnului), 29 august (Tăierea capului Sfântului Ioan Botezătorul), 14 septembrie (Înălțarea Sfintei Cruci) și Ajunul Bobotezei”.

⁸În cateheza precedentă am observat că pentru un creștin practicant este foarte important să participe la slujbele Bisericii cu multă luare aminte, cu multă smerenie; în biserică să avem o ținută decentă și să respectăm o disciplină minimă impusă, să știm unde să ne așezăm și cum să ne rugăm.

Pentru o bună gustare a cuvântului oferit prin celebrările Bisericii, creștinul este chemat și la o asceză personală, adică la abținerea din când în când de la alimente de dulce și, desigur, de la fapte necreștinești.

În această cateheză vom vorbi despre post.

⁹De fiecare dată, când avem ocazia, vorbim despre post și postire. Motivul este unul duhovnicesc și practic. Duhovnicesc pentru că, ne simțim întăriți, ne simțim ajutați să creștem în puterile lăuntrice, iar practic, pentru că ne este pus înainte modul corect de postire și perioadele de post.

În Sfânta Scriptură ni se vorbește despre post de nenumărate ori. E adevărat că în Decalog nu este clar specificat postul, dar încă dintru început postul s-a formulat într-o poruncă divină, ”din toți pomii din Rai poți să mănânci, iar din pomul cunoștinței binelui și răului să nu mănânci, căci, în ziua în care vei mânca din el, vei muri negreșit”(Fc. 2, 16-17).

Observăm cum Dumnezeu îl îndeamnă pe om la post, la abțință, la dreptă măsură, la o conștiință trează, încă din momentul facerii. Dar, acesta nu este

---

⁸ I.Recapitulare/ Pregătirea aperceptivă

⁹ III.Tratarea Temei

singurul text care ne vorbește despre post, sunt și alte locuri în Vechiul Testament unde poporul este îndemnat la post, „Postiți post sfânt, strângeți obște de prăznuire, adunați pe bătrâni, pe toți locuitorii țării în templul Dumnezeului vostru și strigați către Domnul rugându-L” (Ioil 13, 1).

Dacă Adam și Eva au fost îndemnați să postească, dar nu au reușit cu adevărat decât după cădere, Noul Adam a fost cel care ne-a demonstrat în chip desăvârșit că postul este vital, că este dumnezeiesc și ajută la învingerea puterilor întunericului: „Atunci Iisus a fost dus de Duhul în pustie, ca să fie ispitit de către diavolul. Și postind El patruzeci de zile și patruzeci de nopți, în cele din urmă a flămânzit” (Mt. 4, 1-2). Mântuitorul Hristos vine și completează imaginea postului cu un îndemn de care toți creștinii trebuie să țină cont: „Când postiți, nu fiți triști ca fățarnicii; că ei își smolesc fețele, ca să se arate oamenilor că postesc”(Mt. 6, 16).

Pr. Ilarion Felea spunea că „Postul este o regulă de virtute, de igienă morală, pentru înfrânarea patimilor și stăpânirea lăcomiei pântecelui. Mâncarea este un mijloc, e hrana pentru întreținerea trupului, dar nu un scop în sine. Omul foarte adeseori pierde aceasta din vedere și face din lăcomia și nesațiul pântecelui singurul rost și scop al vieții. Măririle, avuțiile, patimile, mâncărurile și băuturile, pentru atâția oameni sunt singurul scop în jurul căruia se învârtesc toată viața” (Pr. Ilarion V. Felea, Spre Tabor, Curățirea, vol.2).

Data fiind importanța postului Biserica a rânduit mai multe perioade de postire. În Biserica Ortodoxă avem patru posturi mari, plus miercurea și vinerea ale fiecărei săptămâni.

În desfășurarea anului bisericesc, primul post este generat de Nașterea Mântuitorului, 15 noiembrie-24 decembrie. Părintele Ene Braniște ne spune că acest post datează din secolul IV. Creștinii posteau fiecare după cum considera că e potrivit, unii mai aspru, alții mai ușor, unii pentru o perioadă de timp mai lungă, alții doar pentru 7 zile. În 1166, în timpul patriarhului Luca, un sinod din Constantinopol (Istanbulul de azi) a hotărât uniformizarea perioadei Postului Nașterii în toată Ortodoxia. Așadar s-au fixat 40 de zile de post. Acest post amintește de zilele când Moise aștepta cuvintele Domnului pe Sinai și a postit 40 de zile. În așteptarea Cuvântului suntem și noi. Asprimea acestui post este una moderată, nu e la fel de sever ca Postul Paștilor.

Cel mai mare post este Postul Patruzecimii sau al Paștilor. Durata lui este de 40 de zile, plus Săptămâna mare. El are menirea să ne pregătească pentru primirea Învierii. În vechime acest post era dominat de imaginea catehumenului, a celui care

se pregătea de botezul creștin. În aceste zile de post cei care doreau să intre în creștinism își sporeau învățătura și își intensificau rugăciunea prin post aspru. Este cel mai lung și mai aspru dintre posturi. Încă din sec.III acest post fost împărțit în două: Postul Păresimilor (până la Duminica Floriilor) și Postul Paștilor (7 zile) acesta fiind foarte aspru.

Postul Sfinților Petru și Pavel, al Sâmpetrului este un post de vară ce precede Cincizecimea și care accentuează în mod deosebit bogăția darurilor Duhului Sfânt, dar și postul Apostolilor după plecarea Mirelui.

Postul Adormirii Maicii Domnului al doilea post de vară se desfășoară în perioada 1 august-14 august, a fiecărui an.

Care ar fi cele mai importante puncte ale acestei cateheze?

¹⁰Din cele expuse am putea reține că Biserica Ortodoxă pune un accent deosebit pe asceză. Din ce rezultă acest aspect? Din toate perioadele de post hotărâte pe parcursul anului: Postul Nașterii Domnului (15 nov.-24 dec.), Postul Paștilor, Postul Sfinților Petru și Pavel, Postul Adormirii Maicii Domnului (1 aug.-14 aug.), miercurea și vinerea și câteva zile speciale, menționate ca atare în calendar.

¹¹Postul este asemeni unei ploii de vară ce vine la timpul potrivit. El face să crească puterea duhului, să se întărească lupta cu viciul și să strălucească chipul creștinului.

¹²Postul, așa cum am spus-o mai devreme, se află într-o legătură foarte strânsă cu rugăciunea.

¹³În secolul consumismului, postul pare a fi mai ușor de ținut ca niciodată. Cu toate acestea ideea nu este de a înlocui carnea cu parizelul de soia, nici cotletul de porc cu friptură de soia. Intenția noastră, atunci când postim, să fie aceea de a ne abține, de a ne opri din a consuma cu trupul și mintea alimentele care ne provoacă plăcere și susțin poftele. Cei care sunt vegetarieni, care nu consumă carne din motive medicale sau de dietă, nu înseamnă că postesc. E important să înțelegem că postul are sens doar în rugăciune, doar ca efort spiritual, în rest nu e altceva decât regim alimentar. „Prin post omul învață să-și poruncească sieși și să se stăpânească”, spunea pr. Ilarion Felea. În încheiere vă aduc înaintea un cuvânt din

---

¹⁰ IV.Recapitularea

¹¹ V.Asocierea

¹² VI.Generalizarea

¹³ VI.Actualizarea/Încheierea

pateric: „Zis-a un bătrân: Fraților, îmbuibarea pântecelui este maica curviei, iar postul și înfrânarea sunt bogăția sufletului. Deci aceasta să ne silim să o câștigăm cu smerita înțelepciune, păzindu-ne de mândrie și de plăcerea și lauda oamenilor, care este maica tuturor răutăților”.

Porunca a 3-a

Cateheza 3

Porunca a 3-a: „Să-i cinștim pe slujitorii bisericești”, în varianta Sf.Petru Movilă: Clericii trebuie să fie respectați, cu cinștea cuvenită, ca unor slujitori ai lui Dumnezeu și mijlocitori, care mijlocesc pentru noi pe lângă Dumnezeu, mai ales acelora care spovedesc ca unor părinți duhovnicești și de la care trebuie să primim sfat pentru mântuirea noastră” „A arăta cuviincioasă cinște fețelor bisericești ca unor slujitori ai lui Dumnezeu și mijlocitori-rugători la Domnul pentru noi, iar mai cu seamă acelora, cărora ne mărturisim, ca unor părinți sufletești, sfătuindu-ne cu ei despre mântuirea noastră”.

¹⁴Postul ar trebui să fie în firea omului. Este medicamentul recomandat de întreaga Biserică pentru vindecarea patimilor. În timpul anului bisericesc sunt prevăzute mai multe perioade în care creștinul este chemat la postire, acestea fiind prevăzute în calendar. Dar, să nu ne ademenim că dacă vom ajuna și nu vom consuma anumite mâncăruri suntem înaintați în postire. E nevoie, pentru a fi un bun creștin, să fim cât mai complecși, să îmbinăm postul cu virtuțile. Una din aceste virtuți este respectul sau cinștea față de semenii noștri.

¹⁵Cu ajutorul Bunului Dumnezeu, în această cateheză vom vorbi despre respectul ce se cuvine să-l arătăm față de clerul bisericesc.

¹⁶Mântuitorul Iisus Hristos a fost un susținător al ierarhiei, deși sunt multe momente în care el pare a fi antiierarhic, antisistem, aceasta vizează doar cazurile individuale. fariseii, cărturarii și toți cei care sunt sancționați în discursul public.

Sf.Ap.Pavel: „vă îndemn deci, înainte de toate, să faceți cereri, rugăciuni, mijlociri, mulțumiri, pentru toți oamenii, pentru împărați și pentru toți care sunt în înalte dregătorii, ca să petrecem viață pașnică și liniștită întru toată cuvioșia și buna-cuviință, că acesta este lucru bun și primit înaintea lui Dumnezeu, Mântuitorul nostru” (I Tim.2, 1-3).

Să spunem că acest îndemn nu este convingător și încă ne mai întrebăm de ce să-i respectăm pe preoți? Sfântul Pavel, arătându-ne că moștenim preoția Legii noi, o preoție care se desăvârșește în Hristos, subliniază importanța acesteia și prin aceasta a preoților: „Apoi acolo s-a ridicat un șir de preoți, fiindcă moartea îi

---

¹⁴ I.Pregătirea apercptivă/Introducerea

¹⁵ II.Anunțarea Temei

¹⁶ III.Tratarea Temei

împiedica să dăinuiască. Aici însă, Iisus, prin aceea că rămâne în veac, are o preoției netrecătoare (veșnică). Pentru aceasta, și poate să mântuiască desăvârșit pe cei ce se apropie prin El de Dumnezeu, căci pururea e viu ca să mijlocească pentru ei. Un astfel de Arhiereu se cuvenea să avem: sfânt, fără de răutate, fără de pată, osebit de cei păcătoși, și fiind mai presus decât cerurile” (Evrei 7, 23-26).

Or, în acest sens teologul grec Nikos Matsoukas atrăgea atenția asupra realității harului preoției: „funcționalitatea trupului bisericesc are o putere harismatică centrală și axială, care dirijează sau coordonează toate celelalte manifestări harismatice. Această putere este Taina Preoției”.

Pătrunzând aceste cuvinte este ușor de înțeles de ce suntem datori să acordăm cinstit și respect clerului: episcop, preot și diacon. Chiar dacă suntem datori să-l respectăm pe om, de această dată, dincolo de omul însuși, este prezența harului preoției, dată de Preoția lui Hristos. Acest har, dat prin punerea mâinilor de către episcopi, este energia care face să se perpetueze lucrarea harică în Biserică, este un har special. Prin preoți lucrează Duhul Sfânt care la Cincizecime a coborât asupra apostolilor și prin aceștia peste preoți. Preoția generală o au toți cei botezați, dar pe cea sacerdotală doar cei aleși.

Cunoscutul teolog Dumitru Stăniloae ne spunea că „prin preot, prescura și vinul sunt primite de Hristos, iar parte din ele, care reprezintă jertfele tuturor, sunt prefăcute de Hristos tot din prin preot în jertfa Lui; părțile care rămân să-i reprezinte pe ei în stare de jertfe alăturate neconfundate cu jertfa lui Hristos, sunt sfințite de jertfa lui Hristos, așa cum rugăciunile lor comunicate prin cântare sau altfel lui Hristos, la îndemnul preotului, devin tot prin preot rugăciunile lui Hristos către Tatăl pentru noi, fără să înceteze de-a fi și rugăciunile lor”.(Spiritualitate și comuniune în Liturghia ortodoxă).

Acest respect este o mare responsabilitate pentru preot. Nimeni nu ar trebui să aleagă preoția decât din vocație, doar dacă a simțit chemarea lăuntrică. Cinstea ce i se dă trebuie secondată de un comportament și o viață aleasă. Modelul este Hristos. Ne reamintim cuvintele Sf.Pavel când vorbește despre Hristos ca Arhiereul Noului Legământ: sfânt, fără de răutate, fără de pată, osebit de cei păcătoși, și fiind mai presus decât cerurile”, acesta fiind prezentat ca idealul preoției; iar Sfântului Timotei îi oferă portretul uman al preotului: „să fie fără prihană, bărbat al unei singure femei, veghetor, înțelept, cuviincios, iubitor de străini, destoinic să învețe pe alții, nebețiv, nedepins să bată, neagonisitor de câștig urât, ci blând, pașnic,

neubitor de argint, bine chivernisind casa lui, având copii ascultători, cu toată buna cuviință” (I Tim.2, 2-4).

Cu toate acestea, indiferent de calitatea preotului, acestuia i se datorează respect. Preoția lui este Preoția lui Hristos. De aceea spunea părintele Ilie Cleopa că atunci când vezi un preot cuprins de-o patimă, în loc să-l judeci roagă-te pentru el, ajută-l.

Dintre toți preoții, celui în fața căruia ne deschidem sufletul, căruia i ne spovedim, îi datorăm un respect cu totul aparte. Duhovnicul sau părintele spiritual este cel care ne călăuzește viața pas cu pas, este sfătuitorul nostru, sfetnicul nostru de seamă, cel care ne ascultă bucuriile și necazurile deopotrivă, cel care, prin îndemnurile sale, încearcă alinarea sufletului nostru. Cunoscutul duhovnic Arsenie Papacioc sublinia importanța duhovnicului în termenii următori: „Nu accept ca un semen al nostru să nu aibă duhovnic! Fiecare are o mamă, are o învățătură, are un crez. Sunt situații în care, din motive cu totul speciale, doar pentru o bucată foarte scurtă de timp poți rămâne fără duhovnic: preotului să-i arătăm respectul cuvenit. Sunt frați preoți, mai tineri, cărora le sărut mâna cu toată dragostea. Ei sărmanii, se simt stânjeniți, dar eu le-am spus de-atâtea ori că nu le sărut mâna lor, ci mâna lui Hristos din ei. Pentru cel care nu are duhovnic e o pierdere, pentru că un popor trăiește prin duhovnicii săi”(Arsenie Papacioc, O clipă inima mi se făcu cer).

Respectarea autorității se ascunde în respectul față de aproapele.

¹⁷Cinstirea duhovnicului este la fel de importantă ca cinstirea lui Hristos. Nimeni nu va putea susține că-L iubește pe Hristos, dacă pe preot îl va urî. În fond, preotul, pe lângă imensul dar al preoției, este aproapele nostru, este fratele nostru, iar cinstea adusă lui trebuie raportată permanent la cuvintele „Dacă zice cineva: iubesc pe Dumnezeu, iar pe fratele său îl urăște, mincinos este!”(1 Ioan 4, 20).

¹⁸Privind la nivelul întregului putem observa că respectul față de autoritatea bisericească e doar o mică parte din ceea ce se cere creștinului pentru a fi complet. Respectul, alături de recunoștință, de nevorbirea de rău, respectiv de iubire, sunt dominantele omului duhovnicesc.

---

¹⁷ V.Asocierea

¹⁸ VI.Generalizarea

¹⁹Vremurile pe care le trăim ilustrează o realitate pe care n-o poate contesta nimeni, omul Bisericii este o persoană atacată și blamată cu orice ocazie. Dincolo de vina personală a celor arătați cu degetul, care poate sau nu să fie demonstrată, episcopii și preoții sunt în mod constant atacați și blamați. Cei care susțin libertatea de opinie, ei înșiși încalcă principiul fundamental al libertății individului la viața privată și la manifestarea crezului religios.

Sfântul rus, Ioan de Kronstadt ne îndeamnă: „nu da ascultare clevetirilor vrăjmașului asupra aproapelui lui. Acordă considerație și respect oricărui om, ca și chip al lui Dumnezeu, nu gândi nimic rău despre el, neavând nici un motiv. Și atunci când te rogi în sinea ta, și când te rogi la vedere, păstrează neclintită convingerea că Domnul este de față, lângă tine și îți aude fiecare cuvânt, chiar dacă l-ai spus doar în gând; pune din toată inima, sincer, judecă-te pe tine însuși, tot sincer, fără a te justifica în vreun fel. Crede că Dumnezeu te va milui că nu vei rămâne nemiluit”(Sfântul Ioan de Kronstadt, Viața mea în Hristos)

Acest îndemn să ne fie drag, să-l punem la inimă și să încercăm să trăim așa.

---

¹⁹ VI.Actualizarea/Încheierea

Porunca a 4-a

Cateheza a 4-a

Porunca a 4-a: „ Să ne spovedim și să ne împărtășim în fiecare dintre cele patru posturi mari de peste an, sau, dacă nu putem, cel puțin o dată pe an, în Postul Sfințelor Paști”, în varianta Sf.Petru Movilă: „A ne mărturisi de patru ori pe an păcatele înaintea preoților ce sunt hirotoniți după lege și ortodoxie; aceia însă care au înaintat în moralitate și viață sfântă să-și mărturisească păcatele în fiecare lună, iar cei mai neajutorați au datoria să facă mărturisirea păcatelor lor cel puțin o dată pe an și anume la Sfânta Patruzecime, (bolnavii aceasta trebuie să fie cea dintâi grijă să-și curețe cugetul prin mărturisire și să se împărtășească cu Sfintele Taine, primind mai întâi cu toată evlavia sfințirea untului de lemn, adică taina Sfântului Maslu”.

²⁰Primenirea sufletului e o condiție pentru mântuire. De el trebuie să avem permanent grijă, îngrijirea lui să fie o prioritate, să-i dăm cel puțin la fel de multă importanță ca igienei trupului. Dacă pentru a ne menține sănătatea trupească e nevoie de o alimentație potrivită și constant consumată, de ce n-ar avea oare și sufletul nevoie de hrană, de ce n-ar avea nevoie de Hristos?

²¹În această cateheză vom căuta să reactualizăm în mintea și sufletul nostru importanța Sfintei Spovedanii și a Sfintei Împărtășanii.

²²De ce e important să ne spovedim cât mai des și care este rostul acestei porunci? Unde ni se vorbește în Sfânta Scriptură despre Spovedanie și Împărtășanie?

Spovedania și Împărtășania sunt indispensabile „vieții în Hristos”, de aceea Biserica îndeamnă spre acestea. Sfânta Scriptură oferă multe texte care confirmă acestui aspect: „Mărturisiți-vă deci unul altuia păcatele și vă rugați unul pentru altul, ca să vă vindecați, că mult poate rugăciunea stăruitoare a dreptului” (Iacob 5, 16). Întrucât după Botez omul mai păcătuiește, el are nevoie de curățire, de recâștigarea harului. Acest lucru e posibil prin mărturisire și împărtășire. Chiar dacă în timpul regimului comunist practica spovedaniei n-a fost încurajată, creștinul spovedindu-se o dată pe an, după 1989 am avut posibilitatea intrării în normalitate. Textul oferit de sfântul Petru Movilă se impune să fie recitat într-o cheie pro-euharistică, adică într-o cheie a împărtășirii frecvente cu Hristos.

²⁰ I.Pregătirea aperceptivă/Introducerea

²¹ II.Anunțarea Temei

²² III.Tratarea Temei

E bine să ne spovedim de 4 ori pe an, în cazuri excepționale doar o dată, iar pentru creștinii ce au conștiința vremelniciei lor pe acest pământ o dată pe lună; am spune noi de câte ori simte nevoia. Cei care spovedesc, preoții, sunt obligați să se mărturisească cât mai des, întrucât apropierea de Trupul și Sângele Domnului nu se face cu mai multă ușurință pentru cel care are Taina Preoției, dimpotrivă. Cel care spovedește este episcopul sau preotul. Pe ei i-a înzestrat Domnul Iisus cu această misiune spunând: „Luați Duh Sfânt! căroră le veți ierta păcatele, li se vor ierta; căroră le veți ține, ținute vor fi“ (In. 20,22-23); sau „Oricâte veți lega pe pământ vor fi legate și în cer, și oricâte veți dezlega pe pământ vor fi dezlegate și în cer.” (Mt. 18, 18).

În ce privește Sfânta Euharistie, aceasta trebuie luată cu binecuvântare și cu gândul că nu e pâine și vin, ci e Trupul și Sângele Domnului. Mântuitorul e cât se poate de clar în acest sens: „Dacă nu veți mânca Trupul Fiului Omului și nu veți bea Sângele Lui, nu veți avea viață întru voi. Cel ce mănâncă Trupul Meu și bea Sângele Meu are viață veșnică, și Eu îl voi învia în ziua de apoi” (In. 6, 53-54); iar, Sfântul Apostol Pavel lămurește și mai bine sensul cuvintelor mântuitoare: „Astfel, oricine va mânca pâinea sau va bea paharul Domnului cu nevrednicie, vinovat va fi față de Trupul și de Sângele Domnului. Să se cerceteze dar omul pe sine, și așa să mănânce din Pâine și să bea din Pahar. Căci cel ce mănâncă și bea cu nevrednicie, osândă își mănâncă și bea, nesocotind Trupul Domnului” (I Cor. 11, 27-29).

Chiar dacă Spovedania și Împărtășania sunt Taine separate, de sine stătătoare, ele merg totuși împreună. Cu toate acestea trebuie să știm că prin Spovedanie să dă iertare de păcate, iar Împărtășania este darul absolut pe care-l primim pentru călătoria noastră spirituală. Se întâmplă uneori să nu primim dezlegare pentru Euharistie. Acest lucru nu trebuie să ne mârșnească, ci să ne motiveze să scăpăm de patima care a făcut imposibilă împărtășirea noastră. Iertarea se dă prin Spovedanie, iar puterea de a merge mai departe, de a lupta și a fi învingător prin Hristos. Deși canoanele Bisericii sunt foarte clare cu privire la oprirea de la Împărtășanie, unii din duhovnicii cunoscuți se exprimă în termenii următori: „Pot să spun că nici nu mai există cădere, ci numai ridicare. Și duhovnicii ar trebui să privească însă cu o viziune mai largă toate aspectele mărturisirii. Nu se pune problema așa: „Atâția ani ai oprire de la Sfânta Împărtășanie!”, ci trebuie să urmărim vindecarea răniilor păcătosului care se căiește sincer! Trebuie să știm că avem de-a face cu un Dumnezeu Milostiv, care se folosește de orice împrejurare ca să ne salveze”(Arsenie Papacioc, O clipă inima mi se făcuse cer).

În catehismele moderne, această poruncă este redată astfel: „Să ne spovedim și să ne împărtășim în fiecare dintre cele patru posturi mari de peste an, sau, dacă nu putem, cel puțin o dată pe an, în postul Sfințelor Paști”. Sfântul Petru Movilă, așa cum am observat, nu pune accentul pe unu, ci pe spovedania deasă. Tot în varianta movileană, mai observăm un detaliu care în timp s-a pierdut, anume spovedirea, împărtășirea și aplicarea Tainei Sf. Maslu celor bolnavi. Această parte a poruncii poate fi bănuită de influență catolică. În Catholicism, Taina Sf. Maslu se acordă ca „unctio extrema”, adică doar bolnavilor care sunt pe moarte. În Ortodoxie, această Taină nu se referă doar la partea trupească a bolii, ci și la cea sufletească, prin urmare nu este văzută doar ca ultimă formă de reacție a Bisericii la caznele muribundului. În ultimul deceniu frecvența oficierei acestei slujbe a crescut considerabil, iar creștinii ortodocși o îndrăgesc. Sf. Iacob îndeamnă astfel: „Este cineva bolnav între voi? Să cheme preoții Bisericii și să se roage pentru el, ungându-l cu untdelemn, în numele Domnului. Și rugăciunea credinței va mântui pe cel bolnav și Domnul îl va ridica, și de va fi făcut păcate se vor ierta lui” (Iac.5, 14-15).

Vindecarea prin rugăciunea Bisericii își are originea în minunile Mântuitorului, Capul Bisericii. Mulți dintre cei care au apelat la această Sf. Taină au fost vindecați, dar, important de observat, îndemnul subliniază o logică anume: spovedanie, împărtășanie, untdelemn sfințit de la Sf. Maslu. Această taină nu este un ritual magic, de sine stătător, este o taină care produce efecte în măsura comunicării, a legăturii cu celelalte Sf. Taine, Botez, Spovedanie, Euharistie. Harul este cu atât mai lucrător cu cât fiecare Taină în parte a fost impropriată prin credință.

²³A patra poruncă bisericească este importantă din mai multe puncte de vedere: 1) ne îndeamnă la menținerea curată a sufletului prin spovedanie; 2) ne cheamă la o disciplină a mărturisirii, de patru ori pe an, de câte ori e nevoie sau, în cazuri excepționale, o dată pe an; 3) ne cheamă neîncetat la Potir; 4) ne indică ordinea firească pentru creștinii bolnavi: Spovedanie, Împărtășanie și Maslu.

²⁴ Dacă de trup avem atâta grijă, spălându-l și îngrijindu-l, dându-i medicamentele necesare însănătoșirii, cu cât mai mult trebuie să ne îngrijim de suflet, acest „trup” nevăzut?

---

²³ IV. Recapitularea

²⁴ V. Asocierea

²⁵Această poruncă trebuie văzută în context liturgic. Creștinul primește harul prin Botez și îl menține prin Sfânta Liturghie și celelalte Sfinte Taine.

²⁶Păcatul este prezent și ne poate îndepărta de Dumnezeu. Până când înfăptuim păcatul diavolul ne ademenește cu plăcerea lui, iar după aceea încearcă să ne atragă în deznădejde arătându-ne cât de mare e greșeala noastră. De aceea în pateric ni se relatează următoarea întâmplare: „Alt frate l-a întrebat pe același bătrân, zicând: părinte, ce vrea să înțeleagă prorocul când zice: nu este mântuire în Dumnezeu lui? Și i-a zis bătrânul: vrea să înțeleagă gândurile deznădăjduirii, care vin de la draci la cel ce greșește și-i zic: de acum nu mai găsești mântuire în Dumnezeu, și se ispitesc să-l arunce în deznădejde. Cu aceștia trebuie să se lupte, zicând: Domnul este scăparea mea și El va scoate din cursă picioarele mele”.

Respectarea acestei porunci nu face altceva decât să ne țină sufletul tare în lupta cu ispitele vieții. În acest context să nu rămânem cu ideea că e suficient să ne împărtășim o dată sau de patru ori pe an, ci să înțelegem că un creștin care urcă pe scara virtuților trebuie să se preocupe de starea sufletului său printr-o spovedanie și împărtășire cât mai dese. Să strigăm și noi cu Sf.Pavel, „nu mai trăiesc eu, ci Hristos trăiește în mine”(Gal.2,20).

---

²⁵ VI.Generalizarea

²⁶ VI.Actualizarea/Încheierea

Porunca a 5-a

Cateheza a 5-a

Porunca a 5-a: „ Să ne rugăm pentru ocârmuitorii noștri”, în varianta Sf.Petru Movilă: „A ne ruga prea bunului Dumnezeu pentru toate stările și anume mai întâi pentru cele duhovnicești (precum pentru Preasfințitul Patriarh, mitropolit sau episcop eparhiot și pentru toată tagma preoțească și călugărească) și apoi pentru toată ocârmuirea, pentru oaste, pentru aceia care fac bine Bisericii și se silesc pentru întărirea credinței sobornicești.

²⁷Viața la care ne-a chemat Hristos nu este o viață ușoară. El nu ne promite pământul acesta, dar ne promite Împărăția. Pentru a ajunge acolo trebuie să dovedim că sunt dispuși să facem lucruri pe care alții nu vor să le facă, din pricina mândriei și a neînțelegerii celor duhovnicești. Printre cele mai grele exerciții la care suntem supuși, cel al smereniei și al rugăciunii pentru dușmani, conducători și străini, ocupă un loc important. Cu toate acestea, rugăciunea pentru semenii noștri e o datorie, nu o opțiune.

²⁸În această cateheză vom vorbi despre rugăciunea pentru întâistătătorii Bisericii, respectiv pentru cei care ne conduc politic și economic.

...pentru tot clerul și poporul Domnului să ne rugăm

²⁹Dacă pentru episcopi și preoți a fost mai ușor pentru un creștin să se roage, nu la fel s-a întâmplat pentru conducătorii politici. Înainte să ne îndreptăm cuvântul către motivele care duc la rugăciunea pentru „stările” politice, să ne lămurim de ce e nevoie să ne rugăm pentru cei care se presupune că se roagă permanent.

Pe lângă rugăciunea pe care trebuie să o spunem pentru părinții noștri, în mod obligatoriu în canonul creștinului trebuie să fie prezentă și rugăciunea pentru îndrumătorul nostru duhovnicesc, episcop sau preot. Pe de altă parte, trebuie să înțelegem că oricât ne-am ruga, nu e suficient, deci oricât de mult s-ar ruga un cleric el tot are nevoie de rugăciunea celor credincioși. Acesta este motivul pentru care, preotul, ca o portavoce a întregii comunități parohiale, în ectenia mare și cea întreită rostește următoarele: „Pentru Înaltpreasfințitul Arhiepiscopul și Mitropolitul nostru (N), pentru Preasfințitul Episcopul nostru (N), pentru întreaga preoțime și cea întru Hristos diaconime, pentru tot clerul și poporul, Domnului să

²⁷ I.Pregătirea aperceptivă/Introducerea

²⁸ II.Anunțarea Temei

²⁹ III.Tratarea Temei

ne rugăm”. Observăm că aceasta este o grijă permanentă și dintotdeauna a Bisericii lui Hristos. Rugăciunea făcută cu credință poate ajuta la sănătatea ierarhului, la înțeleptirea acestuia, aspecte deosebit de importante pentru o bună călăuzire și o neabatere de la dreapta credință. Istoria Bisericii a consemnat în desfășurarea ei mai mulți episcopi care n-au ținut învățătura cea dreaptă și s-au abătut de la ea. Este celebru cazul lui Nestorie care n-o recunoștea pe Maica Domnului ca Născătoare de Dumnezeu sau a episcopului Eusebiu de Nicomidia, care a căzut în erezia semi-ariană și a altor episcopi. Ori orb pe orb nu poate călăuzi. Minte și trupul rămân sănătoase și prin rugăciunile noastre, ale celor ce suntem credinșii ierarhiei bisericești.

În ce privește planul politic lucrurile nu stau cu mult diferit. Să privim puțin în timpurile biblice. Mântuitorul a fost perceput de o parte din contemporanii săi ca o persoană care nega autoritatea, motiv pentru care au și încercat să-l prindă în cuvânt și să-l dea pe mâna romanilor. Cu toate acestea, El își îndeamnă contemporanii cu aceste cuvinte: „Dați Cezarului cele ale Cezarului, iar lui Dumnezeu cele ale lui Dumnezeu. Și se mirau de El” (Mc.12,17). Mântuitorul n-a fost, așa cum au crezut unii, un răzvrătit, un anarhist, El a respectat stăpânirile pământului, și acest verset este dovada. Sfântul Apostol Pavel îi îndemna pe creștinii din Roma „tot sufletul să se supună înaltelor stăpâniri, căci nu este stăpânire decât de la Dumnezeu; iar cele ce sunt, de Dumnezeu sunt rânduite” (Rm.13, 1) și a subliniat că „orice stăpânire este de la Dumnezeu”

Încă din primele veacuri a existat o grijă deosebită a Bisericii pentru menținerea unei relații de pace cu întâistătătorii brațului secular. Chiar dacă mulți dintre împărații și președinții acestei lumi au făcut mult rău oamenilor Bisericii, clericilor și mărturisitorilor laici, Biserica a prevăzut rugăciuni speciale pentru aceștia. Însuși Sf.Pavel în 1 Tim.2, 1-2 spune „vă îndemn deci, înainte de toate, să faceți cereri, rugăciuni, mijlociri, mulțumiri, pentru toți oamenii, pentru împărați și pentru toți care sunt în înalte dregătorii, ca să petrecem viață pașnică și liniștită întru toată cuvioșia și buna cuviință”.

Nicolae Mladin, mitropolitul, spunea că „din punct de vedere creștin, trebuie să se supună nu de frică, ci din conștiință, împlinind toate obligațiunile în mod cinstit, punându-și forțele în slujba binelui comun: să plătească impozitele, să facă serviciul militar, respect față de autorități, să-și exercite drepturile politice, să contribuie la cultură și civilizație, după capacitatea sa” (Nicolae Mladin, Poruncă și libertate)

În schimbul rugăciunii și al supunerii față de mai marii noștri și noi avem drepturi inalienabile, „creștinismul - spunea același mitropolit - cere statului numai imperativele morale, care să fie în slujba binelui, dreptății, civilizației, progresului, pentru popor. Creștinismul nu impune statului forma, ci-l recunoaște, cerându-i imperative morale și să-l lase să-și desfășoare activitatea sa de mântuire a sufletelor omenești - misiunea religios-morală - și susține statul în drumul lui spre progresul cultural și moral”.

Rugăciunea noastră să fie îndreptată nu numai pentru cei pe care i-am pomenit, ci și pentru ostașii țării și pentru toți cei ce fac bine în sfintele lui Dumnezeu locașuri. În acest sens trebuie să înțelegem o altă rugăciune a Bisericii care se oferă ca model celor ce doresc să împlinească această poruncă: „Încă ne rugăm pentru binecredinciosul popor român de pretutindeni, pentru conducătorii țării, pentru mai marii orașelor și ai satelor și pentru iubitoarea de Hristos armată, pentru sănătatea și pentru mântuirea lor”. Motivul principal pentru care noi înălțăm rugăciuni este mântuirea fraților noștri. Având conștiința mântuirii celuilalt, avem conștiința propriului efort ce trebuie depus pentru mântuirea personală, dar și nevoia ca cei de lângă noi să înalțe rugăciuni și cereri pentru noi.

³⁰ Considerăm că e importantă să repunctăm următoarele aspecte: 1. Mântuitorul Însuși ne îndeamnă „să dăm Cezarului ce este a Cezarului și lui Dumnezeu ce este a lui Dumnezeu”. 2. Rugăciunea pentru întâistătorii bisericești și politici este o datorie ce ține de principiile creștinismului; 3. Rugăciunea noastră să fie făcut pentru toți cei binecredincioși și pentru ostași țării.

³¹ Creștinul autentic, atunci când se roagă pentru cineva, are conștiința faptului că face un bine, or rugăciunea pentru înaltele stări poate fi asociată cu binele pe care-l putem face celor din jur.

³² Rugăciunea pentru stările înalte, pentru mai marii noștri face parte din registrul major al rugăciunii pentru semenii noștri. Datoria noastră este să ne rugăm pentru ei, nu să-i judecăm, judecata este a lui Dumnezeu.

³³ La modul cum se desfășoară lucrurile în țară am fi tentați să spunem că sunt oameni în fruntea țării pentru care nu merită să ne rugăm. Acest tip de gândire este mai mult decât periculos și nu are nimic de a face cu textul biblic și cu

---

³⁰ IV. Recapitularea

³¹ V. Asocierea

³² VI. Generalizarea

³³ VI. Actualizarea/Încheierea

duhovnicia. Noi trebuie să fim permanenți conștienți că dacă nu ne-am ruga pentru mai marii noștri lucrurile ar putea arăta mult mai rău. Pe de altă parte, așa cum spunea un mare duhovnic român, dacă dorim conducători, să-i naștem și să-i educăm în frică de Dumnezeu.

În rugăciunea de zi cu zi, alături de cererile pentru cei dragi, să ne rugăm lui Dumnezeu ca cei care ne conduc, atât spiritual cât și politic, ca cei care ne apără de năvălirea asupritorilor, să fie călăuziți și întăriți de harul Bunului Dumnezeu.

Porunca a 6-a

Cateheza a 6-a

Porunca a 6-a: „Să ținem postruile pe care le-ar orându-i episcopul sau mitropolitul locului, în vreme de primejdii, de boli sau de necazuri” în varianta Sf.Petru Movilă: „Să ținem posturile pe care le-a orânduit episcopul sau mitropolitul locului, în vreme de primejdii, de boli sau de necazuri” în varianta Petru Movilă: „A păzi poruncile și rugăciunile însemnate îndeosebi pentru vreo trebuință de către mitropolitul sau episcopul eparhiot, precum de pildă: pentru a întoarce dreapta mânie a lui Dumnezeu, apoi, în scopul mântuirii de boli, de foamete, de războaie și secetă și în urmă pentru mângâierea celor scârbiți (necăjiți).

³⁴Se întâmplă uneori să fim martorii unor schimbări climatice care afectează zone întregi; în alte situații se petrec războaie, molime și altele asemenea. Statele își folosesc resursele materiale și logistice, în cazul războaielor folosesc armatele, iar Biserica rânduieste perioade speciale de rugăciune, de post, de asceză, la care sunt chemați toți credincioșii.

³⁵Astăzi vom vorbi despre post și despre ascultare, dominante ale celei de-a șasea porunci bisericesti .

³⁶Citind această poruncă am putea fi ispitiți să credem că se repetă, dat fiind faptul că în porunca a doua ni se cere să respectăm posturile de peste an. Aprofundând puțin observăm că accentele puse în această poruncă sunt cel puțin patru: ascultare, post, unitate comunitară și rugăciune.

Episcopul, prin funcția sa de întâistătător al Bisericii, poate, atunci când situația o impune, să hotărască ținerea de post și rugăciune pentru o perioadă mai scurtă sau mai lungă de timp.

Primul lucru pe care trebuie să-l înțelegem din această poruncă e că în calitate de creștini ortodocși, de membri ai Bisericii, avem datoria de a da ascultarea episcopului locului. Ascultarea este o componentă vitală în viața oricărui creștin, mirean sau călugăr pentru că ajută la sporirea rugăciunii. Despre ascultare Sf.Antonie cel Mare spunea: „ascultarea și înfrânarea vor veni de hac fiarelor”, adică vor birui pe diavol, pricinuitoarea tuturor relelor și „tatăl neascultării”. Dumnezeu, vorbind poporului evreu, le atrage atenția: „dacă și după acestea veți

---

³⁴ I.Pregătirea aperceptivă/Introducerea

³⁵ II.Anunțarea Temei

³⁶ III.Tratarea Temei

umbla împotriva Mea și nu veți vrea să Mă ascultați, atunci vă voi adăuga lovituri înșeptit pentru păcatele voastre” (Lev.26, 21).

Dintotdeauna Dumnezeu a lucrat prin oameni pe care i-a înzestrat cu daruri speciale. De aceea a cerut ca pe acești oameni să-i ascultăm. În cazul nostru e vorba de episcopi și preoți, dar nu numai; de toți cei care doresc binele turmei lui Hristos. Ascultarea față de episcop rezultă, ca în multe alte situații, din ascultarea față de Hristos: „Vorbind el încă, iată un nor luminos i-a umbrit pe ei, și iată glas din nor zicând: "Acesta este Fiul Meu Cel iubit, în Care am binevoit; **pe Acesta ascultați-L**" (Mt.17, 5). Lui Hristos îi datorăm ascultare și prin Acesta ucenicilor săi.

De cele mai multe ori, episcopul rânduiește post și rugăciune pentru momente delicate din viața comunității. Aceasta pentru că postul împletit cu rugăciunea străpung cerurile. Postul, așa cum subliniază Sf. Ignatie Briancianinov, „este temelie virtuților”, adică este suportul vieții duhovnicești, al rugăciunii puternice. În vremurile de încercare, de supărare, de punere în pericol a vieții, prin războaie sau cataclisme naturale, se cere post și rugăciune. Poporul evreu a cunoscut legea postului ocazional încă din cele mai vechi timpuri. Iată ce ne spune: „După aceasta au venit Moabiții și dimpreună cu ei au venit și Amon asupra lui Iosafat cu război. Atunci au venit unii și au spus lui Iosafat, zicând: "Vine o mare mulțime de popor împotriva ta de dincolo de mare, din Siria; și iată-i se află la Hațațon-Tamar, adică la Enghedi". La vestea aceasta s-a înfricoșat Iosafat și și-a îndreptat fața sa, ca să caute pe Domnul **făcând cunoscut tuturor din tot Iuda ca să postească**” (2 Paral. 20, 1-3). Și Dumnezeu, pentru că tot poporul a postit și s-a rugat „și stăteau **toți iudeii înaintea feței Domnului** și copiii cei mici ai lor, femeile lor și feciorii lor” (2 Paral. 20, 13) n-a întârziat să plinească cererea lor. Aceasta este doar una din dovezile că pentru momentele speciale se poate cere post din partea întâistătorului.

În cartea Faptele Apostolilor, înainte ca Barnaba și Simeon să plece în misiune, Apostolii, la cererea Duhului Sfânt au postit: „Și erau în Biserica din Antiohia prooroci și învățători: Barnaba și Simeon, ce se numea Niger, Luciu Cirineul, Manain, cel ce fusese crescut împreună cu Irod tetrarhul, și Saul. Și pe când slujeau Domnului și posteau, Duhul Sfânt a zis: Osebiți-mi pe Barnaba și pe Saul, pentru lucrul la care i-am chemat. Atunci, postind și rugându-se, și-au pus mâinile peste ei și i-au lăsat să plece”(F.Ap.13, 1-3).

Iată doar câteva dovezi din Sfânta Scriptură care ne vorbesc despre importanța ascultării și a postului atunci când acestea vin ca cereri speciale din

partea episcopului. Postul întărește ascultarea, iar ascultarea este semnul înțelegerii importanței unității și a comuniunii Bisericii.

³⁷Recapitulând, putem spune că din această poruncă rezultă că trebuie să fim ascultători și să credem în puterea postului și a rugăciunii, cerute la un moment specific și cu un motiv bine întemeiat pentru comunitate.

³⁸Omul, cât o fi el de înaintat în vârstă și experiență, în fața atotștiinței lui Dumnezeu e doar un copil. Or, dacă noi cerem copilului ascultare și înfrânare, pentru a-i fi bine și a-l feri de pericole, cu cât mai mult Dumnezeu de la noi?

³⁹Ascultarea și postul, așa cum sunt ele cerute în această poruncă, deci temporare, nu sunt decât o continuare, o prelungire a ascultării și postului cerute permanent de la cel ce se însoțește cu Hristos.

⁴⁰Ascultarea e foarte importantă, de aceea în Pateric se spune că „ascultarea este viață, iar neascultarea moarte”. Într-o lume în care este încurajată anarhia, rebeliunea și individualismul creștinul ortodox este dator să arate că înțelege ascultarea. Dar pentru că mai ușor de înțeles sunt pildele, să lăsăm Patericul să ne vorbească: „Ieromonahul greco-rus, numit Acachie, avea doi călugări în ascultarea sa, Averchie și Prohor, în Chilia Sfântului Ioan Teologul din Kerasia. Odată, ei au urcat până pe vârful Athosului și au stat peste noapte la Katisma Maicii Domnului, locul unde Maica Domnului i s-a arătat Sfântului Maxim Kafsokalivitul. Deși i s-a spus să nu meargă, părintele Averchie s-a urcat să doarmă într-o chilie singuratică, încuind ușa după el. Noaptea l-au atacat demonii. Unul dintre ei a apărut și a început să-l lovească cu cruzime. Părintele Averchie a început să țipe. Starețul său a fugit la chilie, a luat crucea și se ruga. Dar demonul nu l-a lăsat. Părintele Averchie nu era în stare să se scoale și să deschidă ușa. Atunci părintele Acachie a mers la geam și a spus duhului rău: «Cine ți-a dat dreptul să-l lovești pe ucenicul meu?». Aceste cuvinte l-au făcut pe demon să dispară. Averchie a fost eliberat și s-a liniștit. Din această întâmplare ne sunt relevate două principii duhovnicești: importanța unui superior, a unui călăuzitor și efectele neascultării. Când suntem neascultători, diavolul triumfă.

Să ascultăm așadar de episcopul nostru, să postim și să ne rugăm, întrucât cel care este în ascultarea de episcopul său este în Biserică.

---

³⁷ IV. Recapitularea

³⁸ V. Asocierea

³⁹ VI. Generalizarea

⁴⁰ VI. Actualizarea/Încheierea

Porunca a 7-a

Cateheza a 7-a

Porunca a 7-a: „Să nu citim cărțile ereticilor”, în varianta Sf.Petru Movilă: „Nefiind ispitit (cunoscător) în cunoașterea Sfintei Scripturi și a altor învățături de acest fel, a nu citi cărți scrise deeretici, a nu asculta hulitoarea lor învățătură și a nu intra în unire și petrecere”.

⁴¹Pentru omul modern e foarte important să fie bine informat. În acest sens multe companii au transformat informația într-o afacere de succes și au prezentat-o după bunul plac; adesea primează banul, nu sănătatea morală a consumatorului. Manipularea prin idei nu este o invenție a veacului nostru, e mult mai veche. Apariția tiparului a permis acest lucru, propagarea scrierilor infectate făcându-se mult mai repede decât în veacurile medievale. Biserica, încă din cele mai vechi timpuri, conștientă de pericolul ce se ascunde în anumite scrieri, a încercat să-și conștientizeze propriii credincioși și le-a oferit această poruncă.

⁴²În această cateheză vom vorbi despre importanța lecturilor sănătoase.

⁴³Suntem în epoca tehnologiei și a bunăstării, suntem în epoca informației, când omul care este interesat să obțină informații o poate face foarte ușor. Obținerea informației, totuși, nu asigură calitatea ei. E nevoie de călăuză pentru a putea să pătrundem cele mai adânci sensuri; și acest lucru se aplică în orice domeniu. Bunăoară ce-ar fi să citim tratate de fizică nucleară, cu pretenția să le înțelegem și să le predăm mai departe, de vreme ce nu cunoaștem noțiunile de bază ale fizicii generale; ce-ar fi să pretindem cunoștințe de algebră analitică, dacă noi nu stăpânim nici măcar ecuația de gradul II, funcțiile, derivatele s.a.m.d. La fel și în domeniul religios. Ce curaj să avem să interpretăm și să vorbim despre Creștinism când noi nu cunoaștem Sfânta Scriptură, nici Catehismul Bisericii Ortodoxe, nici Sfinții Părinți, nici Istoria Bisericii, nici alte învățături folositoare sufletului? Or, în sensul acesta porunca bisericească interzice citirea cărților eretice. Unii au interpretat-o ca pe o cenzură nedreaptă, dar vedem că sensul poruncii este pentru a ne proteja și se referă la perioada dinaintea cunoașterii propriei credințe.

Sfântul Ignatie Brancianinov spunea, "Păzește-ți mintea și inima de învățătura mincinoasă. Nu vorbi despre creștinism cu oameni molipsiți de

---

⁴¹ I.Pregătirea aperceptivă/Introducerea

⁴² II.Anunțarea Temei

⁴³ III.Tratarea Temei

învățăături mincinoase; nu citi cărți despre creștinism scrise de dascăli mincinoși. Adevărul se află în tovărășia Duhului Sfânt: El este Duhul Adevărului. Minciuna o însoțește și o ajută duhul diavolului, care este minciună și părintele minciunii.”

De ce e important să citim Sfintele Scripturi? Sunt mai multe texte care ne lămuresc în sensul acesta: „Și fiindcă de mic copil cunoști Sfintele Scripturi, care pot să te înțeleptească spre mântuire, prin credința cea întru Hristos Iisus” (II Tim 3,15). În fond Sfântul Pavel pune în lumină cel mai important motiv pentru citirea Scripturilor „înțeleptirea spre mântuire”. Această înțelepciune este opusă „înțelepciunii acestui veac” (I Cor. 1, 19-20), o înțelepciune care semețește, care îngâmfă și care nu mântuie. O necunoaștere aprofundată a Scripturii duce la rătăcire, la pierderea busolei, la intrarea pe cărări necunoscute și periculoase pentru suflet: „Vă rătăciți neștiind Scripturile, nici puterea lui Dumnezeu” (Mt.22, 29).

Cel care va citi Scripturile și se va ruga va putea vedea cum Dumnezeu a trimis omenirii un mesaj optimist, de salvare din ghearele întinericului. „Scrisoarea de dragoste” către om vorbește despre venirea Mântuitorului, a Izbăvitorului pe care doar din textul sfânt îl putem înțelege corect. Mulți au scris despre Iisus, dar la fel de mulți au denaturat adevărul, L-au prezentat blasfemiator și mincinos, ignorând voia Bibliei, conștienți fiind de lipsa de râvnă a omului în citirea Scrierii revelate. Alții, îndrăgostiți de propria gândire, fascinați de propriile idei, au recurs la interpretarea Bibliei ignorând zestrea multimilenară a celor care, prin asceză și rugăciune, au îndrăznit să se apropie de text, și au răspândit învățăături eronate. Mântuitorul, subliniind orbirea sufletească a celor care nu citesc cu smerenie, a spus răspicat: „Cercetați Scripturile, că socotiți că în ele aveți viață veșnică. Și acelea sunt care mărturisesc despre Mine” (Ioan 5, 39). Cu alte cuvinte, vorbiți despre Mine, dar sunteți incapabili să mă vedeți.

Renunțarea la ego-ul nostru este prima etapă în apropierea curată de Biblie. După ce vom cunoaște foarte bine învățătura transmisă nouă de Hristos, vom putea îndrăzni să ne apropiem și de alte texte, care în ciuda otrăvii lor, nu vor putea să ne vatăme.

⁴⁴La o primă recapitulare am putea spune următoarele: Biserica nu interzice citirea altor cărți, dar o condiționează de o bună cunoaștere a propriei învățături de credință; cartea de căpătâi este Sfânta Scriptură și ea trebuie citită și cunoscută;

---

⁴⁴ IV.Recapitularea

alături de Sfânta Scriptură creștinul să citească și Sfinții Părinți și abia după ce se simte întărit să treacă la cărțile cu substrat eretic.

⁴⁵Lectura din cărți canonice sau eretice poate fi asociată cu ascultarea de glasul binelui sau al răului, de pseudo-maestru sau de părintele spiritual. De altfel, Înțeleptul Solomon întărește „ascultați învățătura, ca să ajungeți înțelepți, nu o lepădați” (Pilde 8, 33); adică, a se concentra omul pe cele folositoare și așa va dobândi înțelepciunea.

⁴⁶Privind la modul general lucrurile, trebuie spus că această poruncă este într-o strânsă legătură cu virtutea smereniei. Nu oricine poate recunoaște că nu știe anumite lucruri, că nu se poate exprima asupra credinței după bunul plac. E nevoie de smerenie pentru aceasta, pentru că atunci ne știm pe noi mai mici și mai neînsemnați decât pe cei care au ajuns la adânci înțelesuri.

⁴⁷Omul contemporan are acces la informație cum niciodată n-a avut. Cu toate acestea se vorbește mai mult decât la sfârșitul secolului al XX-lea despre analfabetism, despre incultură, despre imoralitate, despre calitatea îndoielnică a școlii. Acum când nimeni și nimic nu se stă înaintea, când orice loc din lume e la distanță de un click, când lumea virtuală este împânzită de informații false, eronate și trunchiate, dar și de informații valoroase cultural și religios, acum e nevoie să ne cunoaștem mai bine cărțile de căpătâi. Doar după aceea să îndrăznim să călcăm mai departe. O cultură religioasă clădită solid îl va feri pe om de neplăcerile minciunii manipulative.

Pe bună dreptate Sfântul Ignatie Briancianinov spunea, ”dacă în mintea și sufletul tău nu este scris nimic, Adevărul și Duhul să scrie în ele poruncile lui Dumnezeu și învățătura Lui duhovnicească” Sf. Ignatie Briancianinov, *Experiențe ascetice*).

---

⁴⁵ V. Asocierea

⁴⁶ VI. Generalizarea

⁴⁷ VI. Actualizarea/Încheierea

Porunca a 8-a

Cateheza a 8-a

Porunca a 8-a: „Să nu înstrăinăm, nici să folosim spre scopuri străine lucrurile bisericesti sau averea Bisericii”, în varianta Sf.Petru Movilă: „A nu răpi averile și banii Bisericii și a le întrebuința în folos propriu, iar întâistătătorii din cler au datoria să se îngrijească de bunurile bisericii, de veșminte și de câte altele sunt de trebuință bisericii, încă și de hrana și îmbrăcămintea celor ce slujesc bisericii și de a săracilor și străinilor după învățătura Sf.Scripturi”.

⁴⁸Sfânta Biserică este instituția prin excelență al cărei cap este Hristos. Ea este formată din clerici și credincioși, din noi, adunarea celor care ne împărtășim din Trupul și Sângele Domnului. Cu toate acestea, perioadele în care Biserica n-a fost persecutată sunt aproape inexistente, iar aceste timpuri au coincis cu acelea în care în Biserică au activat oameni de mare valoare. Partea nevăzută a Bisericii este partea care ne ține împreună, aici vorbim de Hristos, Euharistie, Taine și Har, în timp ce partea văzută are nevoie de urmarea unor șabloane omenești, de ierarhizare și gospodărire pe care, așa cum vom vedea, Dumnezeu le-a permis și încurajat încă din timpurile biblice.

⁴⁹În această cateheză, cu ajutorul Domnului, vom vorbi despre gravitatea furtului din locașurile de cult sau de pe proprietățile acestuia.

⁵⁰Dumnezeu a rânduit, încă din timpurile mozaice, prin porunca dată proorocului Moise, ca omul să nu fure, să nu ia ce nu e a lui, să nu poftască averea altuia. Furtul este, cum bine știm, semnul prezenței lăcomiei în sufletul făptașului, al dorinței de mărire cu lucruri pentru care n-a muncit, al poftei de a fi lăudat pentru talantul gospodarului pe care nu l-a lucrat. Sunt nenumărate cazurile relatate în Sfânta Scriptură unde furii au fost pedepsiți. Dacă ar fi să citim doar paginile cărții Ieșirea, am putea observa lesne ce canoane erau prevăzute pentru cei ce furau: ”De va fura cineva un bou sau o oaie și le va junghia, sau le va vinde, să plătească cinci boi pentru un bou și patru oi pentru oaie! Iar de se va face aceasta după ce a răsărit soarele, va fi vinovat și pentru ucidere va fi ucis. Cel ce a furat va trebui să plătească tot și de nu are cu ce, să fie vândut el pentru plata celor furate. Iar de se va prinde furul și cele furate se vor găsi la el vii, fie bou, oaie sau asin, să

---

⁴⁸ I.Pregătirea aperceptivă/Introducerea

⁴⁹ II.Anunțarea Temei

⁵⁰ III.Tratarea Temei

plătească îndoit. De va da cineva vecinului său argint sau lucruri să le păstreze și acelea vor fi furate din casa acestui om, de se va găsi furul, să le plătească îndoit; Pentru tot lucrul care s-ar putea fura: bou sau asin, oaie sau haină, sau orice lucru pierdut, despre care va zice cineva: "Acesta este al meu!" pricina amândurora trebuie să fie adusă înaintea judecătorilor, și cel ce va fi osândit de judecători să plătească aproapei lui îndoit. Iar de se va fura de la el, să plătească stăpânului despăgubire" (Ieș.22, 1,3-4,7,9,12).

Dar textele de mai sus reglementează mai degrabă relația dintre persoanele fizice, nu și dintre persoană și instituția divină. Aceasta, e adevărat, derivă din porunca mare „Să nu furi”. Așa se face că Sfânta Biserică a emis această lege ca o detaliere a legii lui Moise, pe de o parte, iar, pe de altă parte, pentru a feri de focurile iadului pe cei ispitiți să ia din ce este jertfit lui Dumnezeu. Tot ceea ce a fost jertfit lui Dumnezeu este păzit de El.

În desfășurarea istoriei multe au fost momentele când împărați, demnitari și bogați au donat din bucuria lor pământească bisericilor și mănăstirilor. A fost jertfa lor în fața lui Dumnezeu. Datorită mărinimiei lor multe din mănăstiri au putut să-și desfășoare activitatea neîntrerupt, iar altele chiar să fie ridicate de la firul ierbii. De asemenea, nu trebuie să uităm că mulți dintre împărații lumii au batjocorit lucrurile afierosite templului și bisericilor lui Dumnezeu, și au fost pedepsiți. Unul dintre cele mai lămuritoare episoade ne este relatat în cartea lui Daniel. Acolo ni se arată cum fiul lui Nabucodonsor, Belșatar, după ce tatăl său furase vasele din Templu, le-a întinat și le-a folosit pentru bunul său plac. Atunci Dumnezeu i-a trimis un semn: „Și te-ai ridicat împotriva Stăpânului cerului și ai adus vasele templului Său înaintea ta, și ai băut vin din ele, tu și dregătorii tăi, femeile tale și concubinele tale, și ai preamărit dumnezei de argint, de aur, de aramă, de fier, de lemn și de piatră, dumnezei care nu văd, nici nu aud și nici nu cunosc nimic, iar pe Dumnezeul în mâna Căruia este suflarea ta și toate căile tale, nu L-ai cinstit. Atunci a trimis El vârful mâinii care a scris aceste cuvinte. Iată inscripția care a fost scrisă: Mene, mene, techel ufarsin. Aceasta este tâlcuirea cuvântului mene: Dumnezeu a numărat zilele regatului tău și i-a pus capăt. Techel: l-a cântărit în cântar și l-a găsit ușor. Peres: a împărțit regatul tău și l-a dat Mezilor și Perșilor”. Atunci a poruncit Belșatar și au îmbrăcat pe Daniel în veșmânt de purpură și i-au pus lanț de aur la gâtul lui și au dat de veste că el va cârmui ca al treilea în împărăție. Chiar în noaptea aceea a fost omorât Belșatar, împăratul Caldeilor”(Daniel 5, 23-30).

Ceea ce se pune la picioarele Domnului nu se mai ține pentru sine. Dumnezeu nu ne obligă să aducem jertfă, dar dacă o facem să fie un act sincer. E relevant episodul din cartea Faptele Apostolilor: „Iar un om, anume Anania, cu Safira, femeia lui, și-a vândut țarina. Și a dosit din preț, știind și femeia lui, și aducând o parte, a pus-o la picioarele apostolilor. Iar Petru a zis: Anania, de ce a umplut satana inima ta, ca să minți tu Duhului Sfânt și să dosești din prețul țarinei? Oare, păstrând-o, nu-ți rămânea ție, și vândută nu era în stăpânirea ta? Pentru ce ai pus în inima ta lucrul acesta? N-ai mințit oamenilor, ci lui Dumnezeu. Iar Anania, auzind aceste cuvinte, a căzut și a murit. Și frică mare i-a cuprins pe toți care au auzit. Și sculându-se cei mai tineri, l-au înfășurat și, scoțându-l afară, l-au îngropat. După un răstimp, ca de trei ceasuri, a intrat și femeia lui, neștiind ce se întâmplase. Iar Petru a zis către ea: Spune-mi dacă ați vândut țarina cu atât? Iar ea a zis: Da, cu atât. Iar Petru a zis către ea: De ce v-ați învoit voi să ispitiți Duhul Domnului? Iată picioarele celor ce au îngropat pe bărbatul tău sunt la ușă și te vor scoate afară și pe tine. Și ea a căzut îndată la picioarele lui Petru și a murit. Și intrând tinerii, au găsit-o moartă și, scoțând-o afară, au îngropat-o lângă bărbatul ei. Și frică mare a cuprins toată Biserica și pe toți care au auzit acestea”(F.Ap.5, 1-11). Mulți au fost cei care au dăruit Bisericii, comunității de creștini, din bunurile lor sau chiar întreaga avere. E important de văzut că, așa zisele averi bisericesti, sunt compuse în marea lor majoritate din donații, din dani, adică din jertfe. Or, dacă cineva și-a pus la picioarele Domnului avutul său atunci să nu se mai atingă de el, nici să-l fure, nici să profite personal de el. Gestionarea averii Bisericii este făcută în folosul comunității și a oamenilor care au nevoie de ajutor.

Cât de frumoase sunt cuvintele lui Tobie, „Și venind acasă, iedul a început să zbiere; și eu am întrebat pe femeie: "De unde este iedul acesta? Nu cumva este de furat? Dă-l stăpânului lui, căci nu se cuvine să mâncăm de furat” (Tob 2, 13). Cu alte cuvinte nu se cuvine să dorim sau să luăm ceea ce nu ne aparține. Dar, cu cât mai mult lucrurile afierosite Domnului. Avera Bisericii este folosită la întreținerea Casei Domnului și, dacă se poate, la ajutorarea celor nevoiași. Sunt din ce în ce mai multe parohii care ies în întâmpinarea celor nevoiași; unele își au veniturile din donații, altele din chirii, altele din vânzarea unor produse cultivate pe pământurile parohiei. Toate aceste venituri au două obiective: întreținerea bisericilor, respectiv ajutorarea celor nevoiași.

⁵¹Ce ar fi potrivit să reținem din cele expuse? Încă din perioada vechi testamentară, ceea ce a fost jertfit Domnului nu a mai avut o întrebuințare ordinară. În Legea Noului Testament se arată că Dumnezeu nu cere de la noi nimic, dar dacă dorim să oferim, atunci să o facem fără intenția de a profita de pe urma donației noastre. Nu în ultimul rând, averile bisericesti sunt întrebuințate pentru întreținerea locașurilor de cult și pentru programele social-filantropice ale comunității.

⁵²Răpirea averilor bisericesti este asociată cu blasfemia. Atât în cazul furtului din cele jertfite Domnului cât și a luării în derâdere a numelui lui Dumnezeu, vorbim despre o desconsiderare a sacrului și o idolatrizare a materialului și o atragere a blestemului.

⁵³Înainte de a încheia să apelăm la una dintre cele mai sugestive imagini din Patericul Egiptean care întărește cele spuse până aici: „Avvei Ghelasie i-a rămas odată de la un bătrân, monah și el în împrejurimile Nicopolei, o chilie cu o grădină. Un plugar al lui Bacatos, conducătorul de atunci al Nicopolei celei din **Palestina**, fiind rudă a bătrânului celui adormit, s-a dus la **Bacatos** acela socotind să ia grădina aceea, ca și cum i s-ar fi convenit lui după lege. Iar acela (că era dârz) a încercat să ia cu mâna lui grădina de la avva Ghelasie. Nevoind însă să dea chilie călugărească unui mirean, nu a părăsit-o. Pândind Bacatos dobitoacele avvei Ghelasie care cărau măslinile din grădină, le-a luat cu de-a sila, ducând măslinile la casa lui, lăsând cu greu, și cu ocară, dobitoacele cu mănătorii lor. Fericitul bătrân nu s-a luat la hartă pentru nimic din roade, dar nici stăpânirea grădinii n-a părăsit-o, pentru pricina spusă mai sus. Bacatos fiind mâniat din pricina acestora, și cum avea și alte treburi (că era procesoman) s-a dus la Constantinopol pe jos. Pe la **Antiohia**, unde strălucea ca un luminător mare **sfântul Simeon**, auzind Bacatos de el (că era Simeon mai presus de om) a dorit ca un creștin să-l vadă pe sfânt. Și văzându-l de pe stâlp sfântul Simeon, tocmai când intra în mănăstire, l-a întrebat: – De unde ești? – Din Palestina și mă duc la Constantinopol. – Cu ce rost? – Pentru multe, și nădăjduiesc prin rugăciunile sfinției tale să mă întorc și să mă închin la picioarele tale. – Nu vrei să spui, om fără nădejde, că mergi împotriva omului lui Dumnezeu. Nici bine n-o să călătorești, nici nu-ți vei mai vedea iar casa. Dacă te înduplecă

---

⁵¹ IV.Recapitularea

⁵² V.Asocierea

⁵³ VI.Generalizarea

sfatul meu, întoarce-te chiar acum la el și cere-i iertare, dacă ajungi viu în locul acela. Atunci cuprins de fierbințeli și pus pe năvălie de cei care erau acolo, a plecat după cuvântul sfântului Simeon, ca să ajungă în țară și să se căiască dinaintea avvei Ghelasie. Dar ajungând la Beirut s-a săvârșit, nevăzându-și locuința, după prevestirea sfântului. Pe acestea le povestea fiul lui, numit tot Bacatos, după moartea tatălui său, multor oameni vrednici de crezare”.

⁵⁴Este important să știm că raportarea la averea Bisericii a fost reglementată de o serie de canoane date pe parcursul veacurilor. Ele ne arată cine este responsabil de această avere, de înmulțirea ei și de întrebuințarea în scopurile impuse de Duhul Domnului. De exemplu canonul 39 apostolic spune că „preoții și diaconii nu pot face nimic cu averea Bisericii, fără știrea Episcopului”. În tot ceea ce se petrece pe plan administrativ într-o parohie trebuie să aibă binecuvântarea episcopului, care girează întreaga avere a Eparhiei. Canoanele 34 și 41 apostolice spun că „episcopul e dator să poarte grijă de averea bisericească și să o administreze, ca și cum l-ar supraveghea Dumnezeu”, adică să aibă conștiința că ceea ce face e pentru Dumnezeu.

Preoți sau mireni, nimeni nu se poate atinge de averea Bisericii și să dispună de ea după bunul plac. Orice încălcare a acestei porunci este furt și răzvrătire împotriva bunei orânduiri bisericești.

---

⁵⁴ VI.Actualizarea/Încheierea

Porunca a 9-a

Cateheza a 9-a

Porunca a 9-a: „Să nu facem nunți și ospete sau alte petreceri în timpul posturilor”, în varianta Sf.Petru Movilă: „A nu face nuntă în zilele oprite de Biserică și a nu merge la jocuri și priveliști neiertate (nepermise).

⁵⁵Unul dintre cele mai iubite momente din viața omului este unirea „întru legătura păcii” cu persoana iubită. Creștinul, încă de la naștere, are în fața lui două căi, a castității, a monahismului, mai bine spus, și a căsătoriei. Sfatul părinților e ca omul să nu rămână între căi, adică nici să se călugărească, nici să se căsătorească, întrucât sunt singurele binecuvântate de Dumnezeu.

⁵⁶În această cateheză vom vorbi despre însemnătatea Tainei Cununii și despre zilele când nu se fac nunți.

⁵⁷Am putea să ne întrebăm de ce Sfânta Taină a Nunții nu poate să fie săvârșită în anumite perioade din timpul anului, de vreme ce toate celelalte taină nu au asemenea interdicții? Este oare vreo incompatibilitate între Nuntă și Post, între Nuntă și Praznicele Împărătești?

Legătura dintre bărbat și femeie este binecuvântată dintru început

Nunta este binecuvântată de Dumnezeu încă din Eden, „de aceea va lăsa omul pe tatăl său și pe mama sa și se va uni cu femeia sa și vor fi amândoi un trup”(Fc.2,24; Mt.19, 5; Mc.10, 7; Ef.5, 31). Ea ține de firea omului, de lupta cu ultimul dușman al nostru, moartea, așa cum frumos subliniază Sf.Ioan Damaschinul. Nașterea de prunci este unul din scopurile căsătoriei, întrucât înmulțirea neamului omenesc face posibilă perpetuarea luptei împotriva puterilor întunericului și în final victoria mântuitoare. Pe lângă aceasta este și ținerea în frâu a firii căzute și mereu aplecate spre desfrâu. Sfântul Apostol Pavel accentuează în mod deosebit castitatea, însă acceptă și încurajează căsătoria întrucât este binecuvântată de Dumnezeu: „Celor ce sunt necăsătoriți și văduvelor le spun: Bine este pentru ei să rămână ca și mine. Iar celor ce sunt căsătoriți, le poruncesc, nu eu, ci Domnul: Femeia să nu se despartă de bărbat! Dar eu vreau ca voi să fiți fără de grijă. Cel necăsătorit se îngrijește de cele ale Domnului, cum să placă Domnului. Cel ce s-a căsătorit se îngrijește de cele ale lumii, cum să placă femeii” (I Cor.7, 8,10, 32,

---

⁵⁵ I.Pregătirea apercetivă/Introducerea

⁵⁶ II.Anunțarea Temei

⁵⁷ III.Tratarea Temei

33). În scrisoarea către ucenicul său iubit, Timotei, accentuează o practică eretică, neconformă cu Scriptura, și o condamnă categoric: „Dar Duhul grăiește lămurit că, în vremurile cele de apoi, unii se vor depărta de la credință, luând aminte la duhurile cele înșelătoare și la învățăturile demonilor, prin fățărnicia unor mincinoși, care sunt înfierăți în cugetul lor. **Aceștia opresc de la căsătorie** și de la unele bucate, pe care Dumnezeu le-a făcut, spre gustare cu mulțumire, pentru cei credincioși și pentru cei ce au cunoscut adevărul, pentru că orice faptură a lui Dumnezeu este bună și nimic nu este de lepădat, dacă se ia cu mulțumire; căci se sfințește prin cuvântul lui Dumnezeu și prin rugăciune” (I Tim. 4, 1-5).

Citind doar aceste texte ne putem da seama cât de importantă și de minunată este unirea dintre un bărbat și o femeie. Trebuie spus că această taină presupune unirea liberă, voită, dintre un bărbat și o femeie, iar îndepărtarea de Taină este o îndepărtare de Dumnezeu și de trăirea comuniunii dintre soț și soție după modelul iubirii Sfintei Treimi.

Văzând importanța Tainei ne putem întoarce la întrebarea inițială și să încercăm un răspuns. Între Nuntă și perioadele prevăzute ca zile în care nu se fac nunți nu este o nepotrivire dogmatică, dar este o nepotrivire duhovnicească. Bucuria lumească nu trebuie să se suprapună cu perioada de primenire sufletească prin post, nici cu bucuria specială a praznicelor.

În aceste condiții să ne întrebăm încă o dată, de ce nu se potrivește cu postul? Postul, după cum bine știm, este o perioadă în care alimentația noastră este atent supravegheată, când evităm consumarea băuturilor alcoolice, când ne ferim de distracții și petreceri.

În ce privește Praznicele împărătești, acestea sunt cele mai importante sărbători din timpul anului. Cum poate un creștin să se așeze pe el și evenimentul familiei sale deasupra Sf. Treimi, Mântuitorului, Duhului Sfânt sau Maicii Domnului? Oare nerespectarea acestor sărbători, nu ar însemna dovada unui egoism prea mare din partea noastră? Ne-am mai comporta noi ca oamenii lui Dumnezeu, ca cei ce poartă numele lui Hristos? Cu siguranță, nu! Acesta este unul din motivele pentru care Biserica a socotit că nu e potrivit să se facă nunți în posturi: miercuri și vineri, cele patru posturi de peste an, sărbătorile cu ajunare și postire și Praznicele Împărătești.

Și ziua sâmbetei este pusă în discuție de către unii. Cel mai frecvent nunțile se săvârșesc sâmbăta, dar, dacă petrecerea este de noapte, atunci nuntașii și chiar mirii lipsesc de la Sf.Liturghie și încalcă prima poruncă bisericească. Bine este ca

cel care participă la sărbătoarea nunții, a doua zi să fie prezent și la biserică, caz în care săvârșirea nunții în zi de sâmbătă nu mai este o problemă.

Cea mai indicată zi de căsătorie este duminica și, dacă este posibil, nuntașii să fie prezenți la Sf.Liturghie, iar mirii să se împărtășească. Aceasta este nunta eminamente creștină.

⁵⁸De ce avem, așadar, perioade de restricție în săvârșirea Nunții?

Din motive de incompatibilitate între petrece și post, între petrecerea lumească și sărbătoarea duhovnicească. Pe de altă parte, nunta este Taina care pune început tinerei familii, iar binecuvântarea Bisericii trebuie făcută în perioada cea mai potrivită, când sufletul și mintea omului sunt ațintite către misterul haric.

⁵⁹Zilele când nunțile sunt oprite nu reprezintă singurele perioade în care disciplina Bisericii a impus anumite reguli. Dacă în post nu avem voie să facem nunți, trebuie să știm că duminica și în praznicele împărătești nu avem voie să postim. Și aceasta ține tot de o logică morală elementară.

⁶⁰Sfânta Taină a Nunții stă într-o legătură strânsă cu toate celelalte taine. Nimeni nu poate fi cununat dacă n-a primit botezul în numele Sfintei Treimi, nici măcar cu pogorământ de la episcop. Dintre toate, Sfânta Euharistie este cea care dă valoarea comuniunii euharistice a tinerei familii, de aceea este atât de indicat ca la nuntă mirii să se împărtășească.

⁶¹Astăzi nu numai că se încearcă o forțare a canoanelor Bisericii, dar unii nici nu mai intră în biserică să se cunune. Semeția omului modern merge până într-acolo încât crede că poate lua decizii mai bune și mai înțelepte decât Părinții Bisericii. Lucrurile, totuși, trebuie privite cu smerenie și ascultare față de Sf.Biserică. Ce e mai important, să ne simțim noi bine, mâncând, bând și dansând, sau să ne apropiem de Hristos. Adesea, căsătorii celebre (prin fast și invitați) au sfârșit ca familii dramatic. Aceasta pentru că, așa cum n-au avut nici o stavilă în programarea nunții în perioadele oprite, tot așa n-au avut nici o regulă de igienă morală în familie.

Pentru a evita perioadele în care nunțile sunt oprite, e bine ca tinerele perechi, înainte de a-și fixa ziua și de a-și rezerva restaurantul să ia legătura cu

---

⁵⁸ IV.Recapitularea

⁵⁹ V.Asocierea

⁶⁰ VI.Generalizarea

⁶¹ VI.Actualizarea/Încheierea

preotul duhovnic sau cu preotul paroh. Acesta le va putea indica ziua potrivită pentru nuntă și care nu încalcă legile bisericești.

Să nu uităm, Taina Nunții este sfântă și trebuie să ne raportăm la ea ca atare.

Bibliografie

1. Biblia sau Sfânta Scriptură, Ed.IBMBOR, București, 1998, 2001; bibliaortodoxa.ro;
2. Filocaliile 1-12, Humanitas, București, 2006-2009;
3. Mărturisirea Sf.Petru Movilă, Alexandru Elian, București.
4. Învățătura de credință ortodoxă, Ed.Renașterea, Cluj-Napoca, 2001;
5. Sf.Macarie Egipteanul, PSB 34, EIBMBOR, București,1992;
6. Patericul Egiptean, Ed.Sofia, București, 2012;
7. Briancianinov, Ignatie Sfântul, Experiențe ascetice, Sofia, București, 2008;
8. De Kronstadt, Ioan Sfântul, Viața mea în Hristos, Sofia, 2004;
9. Floca, N.Ioan (pr.), Canoanele Bisericii Ortodoxe, note și comentarii, s.l., 1992;
- 10.Papacioc, Arsenie pr., O clipă inima mi se făcuse cer”, ed.Elena, București, 2009.
- 11.Simonopetritul, Emilianos, Arhim, Viața în Duh. Cateheze și cuvântări, Deisis, Sibiu, 2012;
- 12.Simonopetritul, Emilianos, Arhim, Tâlcuiri la Sfintele Slujbe, Pregătirea pentru slujbă, Ed.Sf.Nectarie, Arad, 2011.